

Spis treści

Wstęp	I
Przedmowa	7
Wstęp	
Drogi do zrozumienia historii Chin	9
Różnorodność perspektyw historycznych	9
Geografia. Kontrast między Północą a Południem	12
Ród ludzki a przyroda	15
Wieś – rodzina i lineaż	18
Azja Wewnętrzna i Chiny: step i ziemia uprawna	24
Część I	
Powstanie i upadek autokracji imperialnej	27
Rozdział 1. Początki – odkrycia archeologiczne	29
Paleolit w Chinach	29
Chiny neolityczne	32
Wykopaliska Shang i Xia	33
Powstanie władzy centralnej	36
Zachodnia Dynastia Zhou	38
Implikacje nowych odkryć archeologicznych	40
Rozdział 2. Pierwsze zjednoczenie: konfucjanizm imperialny	45
Użyteczność dynastii	45
Książęta i filozofowie	48

Kodeks konfucjański	49
Taoizm	51
Dynastia Qin dokonuje zjednoczenia	52
Konsolidacja i ekspansja w epoce Han	55
Konfucjanizm imperialny	58
Kosmologia korelatywna	60
Cesarz i uczeni	63
Rozdział 3. Ponowne zjednoczenie w epoce buddyzmu	68
Rozbicie	68
Nauka buddyjska	69
Ponowne zjednoczenie w epoce Sui i Tang	72
Buddyzm i państwo	74
Upadek dynastii Tang	76
Zmiany społeczne – przejście od dynastii Tang do Song	77
Rozdział 4. Największa epoka w dziejach Chin – Północna i Południowa Dynastia Song	82
Rozkwit materialny	82
Oświata i system egzaminacyjny	85
Powstanie neokonfucjanizmu	88
Formowanie się społeczeństwa gentry	93
Rozdział 5. Paradoks – Chiny epoki Song a Azja Wewnętrzna	100
Symbioza <i>wen</i> i <i>wu</i>	100
Początki niechińskich rządów nad Chinami	104
Chiny w imperium mongolskim	109
Ocena epoki Song	114
Rozdział 6. Ustrój polityczny w czasach dynastii Ming	116
Spuścizna cesarza Hongwu	116
Problemy fiskalne	119
Chiny się zamykają	123
Polityka koteryjna	126
Rozdział 7. Historia sukcesu Qingów	129
Podbój mandżurski	129
Adaptacja instytucjonalna	131
Jezuickie interludium	136
Ekspansja Qingów w Azji Wewnętrznej	137
Próba integracji ustroju politycznego i kultury	139
Część II	
Chiny późnego okresu imperialnego 1600–1911	147
Rozdział 8. Paradoks wzrostu bez rozwoju	150
Wzrost populacji	150

Spadek dochodów z pracy na roli	153
Podporządkowanie kobiet	156
Handel krajowy i jego organizacja	159
Symbioza kupiecko-urzędnicza	162
Granice prawa	165
Rozdział 9. Niepokoje na granicach i otwarcie Chin	170
Słabość przywództwa państwowego	170
Rebelia Białego Lotosu 1796–1804	172
Chiny morskie – pochodzenie Chińczyków zamorskich	174
Europejskie kompanie handlowe i handel kantoński	177
Rebelia na pograniczu turkietańskim 1826–1835	180
Opium i walka o nowy ład w Kantonie 1834–1892	181
Początki wieku traktatów po roku 1842	184
Rozdział 10. Rebelia i restauracja	188
Wielka rebelia taipingów 1851–1864	188
Wojna domowa	191
Restauracja dynastii Qing w latach sześćdziesiątych	194
Stłumienie innych rebelii	196
Rozdział 11. Wczesna modernizacja i upadek władzy Qingów	198
Ruch na rzecz wzmocnienia państwa i jego fiasko	198
Walka chrześcijaństwa z konfucjanizmem	202
Ruch reform	205
Powstanie bokserów 1898–1901	210
Demoralizacja	213
Rozdział 12. Rewolucja republikańska 1901–1916	216
Nowa wewnętrzna równowaga sił	216
Tłumienie rebelii przez militaryzację	217
Aktywność elit w sferze publicznej	220
Wpływ japoński	221
Wysiłki reformatorskie dynastii Qing	222
Konstytucjonalizm i samorząd	225
Nierozwiązywalne problemy systemowe	228
Rewolucja roku 1911 i dyktatura Yuan Shikaia	231
Część III	
Republika Chińska 1912–1949	235
Rozdział 13. W stronę chińskiego społeczeństwa obywatelskiego	237
Granice chińskiego liberalizmu	237
Granice chrześcijańskiego reformizmu	240
Powolny rozwój prasy politycznej	242
Rozwój środowisk akademickich	244
Ruch Nowej Kultury	246

Ruch 4 maja	248
Powstanie chińskiej burżuazji	249
Początki Komunistycznej Partii Chin	255
Rozdział 14. Rewolucja narodowa i rząd nankiński	259
Sun Jatsen i Zjednoczony Front	259
Droga Jiang Jieshi do władzy	263
Charakter rządu nankińskiego	265
Słabości systemowe	269
Rozdział 15. Komunistyczna Partia Chin zjawia się po raz drugi	273
Problemy życia na roli	273
Przebudowa rolnictwa	278
Mao Zedong nabiera znaczenia	280
Wielki Marsz 1934–1935	284
Rola Zhou Enlaia	285
Drugi Zjednoczony Front	288
Rozdział 16. Wojna z japońskim najeźdźcą 1937–1945	290
Trudności Guomindangu	290
Sinizacja marksizmu przez Mao Zedonga	293
Myśl Mao Zedonga	298
Kampania naprawy 1942–1944	300
Amerykańskie poparcie dla rządu koalicyjnego	303
Rozdział 17. Wojna domowa i narodowcy na Tajwanie	308
Dlaczego narodowcy przegrali	308
Atak narodowców i kontratak komunistów	310
Tajwan jako kolonia japońska	313
Tajwan jako Republika Chińska	315
Część IV	
Chińska Republika Ludowa 1949–1991	319
Rozdział 18. Ustanowienie kontroli nad państwem i wsią	321
Tworzenie nowego państwa 1949–1953	321
Kolektywizacja rolnictwa	326
Kolektywne rolnictwo w praktyce	328
Początki industrializacji	331
Edukacja i inteligenci	333
Kampania Przeciwko Prawicowcom 1957–1958	338
Rozdział 19. Wielki Skok 1958–1960	341
Czynniki tła	341
Katastrofa z lat 1959–1960	344
Odrodzenie: objęcie kontrolą robotników przemysłowych	347
Naprawa stylu pracy partyjnej i edukacja	348

Rozłam chińsko-radziecki	351
Wielki Skok jako ruch społeczny	352
Rozdział 20. Rewolucja kulturalna 1966–1976	355
Fundamenty	355
Cele i środki Mao	357
Rola Armii Ludowo-Wyzwoleńczej	359
Jak rozgorzała Rewolucja Kulturalna	361
Czerwonogwardziści	363
Zagarnięcie władzy	365
Sprawy zagraniczne	367
Decentralizacja i Trzeci Front	369
Walka o sukcesję	371
Rewolucja Kulturalna z perspektywy czasu	373
Następstwa	375
Rozdział 21. Reformy Deng Xiaopinga 1978–1988	378
Rehabilitacja i odbudowa partii	378
Rozwój rolnictwa	381
Rozwój przemysłu	385
Handel zagraniczny i inwestycje	388
Nauka i technika	389
Partia i społeczeństwo	390
Ruch Demokratyczny	393
Masakra na Placu Tiananmen 4 czerwca 1989 roku	394
Epilog	399
Nota o transkrypcji i cytatach	405
Od wydawcy amerykańskiego	406
Posłowie	408
Mapy	427
Spis tabel	455
Spis map	456
Spis cytowanej literatury	457
Bibliografia wybranych publikacji w języku polskim	466
Indeks osób	467
Indeks terminów chińskich	471
Indeks autorów	473
Indeks nazw geograficznych	476